

© pixabay.com

AVIVA I WĘGIEL BARDZO DŁUGI ZWIĄZEK

MAJ 2018

Unfriend **COAL**

STRESZCZENIE

„Bez podjęcia odpowiedniej reakcji zmiany klimatu sprawa, że ubezpieczenie znacznej części gospodarki stanie się niemożliwe, a nasz rynek docelowy ulegnie zmniejszeniu” - uprzedzała Aviva w 2015 r., w strategii reakcji na zmiany klimatu.

Będąc świadomy zagrożenia wynikającego ze zmian klimatu, piąty największy ubezpieczyciel w Europie zobowiązał się do wspierania rozwoju gospodarki niskoemisyjnej. Aviva wyraziła poparcie dla paryskiego porozumienia klimatycznego z 2015 r., w tym dla zdefiniowanego w nim celu: utrzymania globalnego ocieplenia „dużo poniżej” 2°C względem po-

ziomu z epoki przedindustrialnej. Jednak nadal aktywnie wspiera firmy z sektora węglowego oraz wydobywające ropę z piasków bitumicznych - branże napędzające zagrożające nam globalne ocieplenie. Węgiel stanowi największe źródło emisji dwutlenku węgla. W zeszłym roku ONZ wezwała do rezygnacji z budowy nowych elektrowni węglowych oraz do szybszego wygaszania istniejących mocy, uznając te działania za kluczowe dla osiągnięcia międzynarodowych celów klimatycznych. Osiągnięcie celu wyznaczonego w Paryżu będzie możliwe pod warunkiem likwidacji co najmniej 100 GW mocy węglowych rocznie.

Mimo tego, Aviva wciąż zachowuje 621 milionów dolarów zainwestowanych w 31 spółkach rozbudowujących swoje elektrownie węglowe, z których 11 planuje budowę ponad 90 GW nowych mocy. Jest wśród nich pięć spółek planujących budowę elektrowni na terenie Unii Europejskiej, głównie w Polsce, gdzie spółki węglowe chcą wybudować ponad 8 GW nowych mocy. Wartość posiadanych przez Avivę udziałów polskich

spółkach węglowych wzrosła z €310 milionów w 2015 do €422 milionów w 2017.

Aviva posiada także ponad 634 miliony dolarów ulokowane w spółkach wydobywających ropę z kanadyjskich piasków bitumicznych lub planujących budowę rurociągów wykorzystywanych do przesyłania surowca. Do 2040 roku planuje się zwiększenie produkcji aż o 70%, mimo iż sektor ten jest bardzo wysoko emisyjny, szkodliwy dla środowiska, a także zagraża zdrowiu i kulturze rdzennych społeczności. Analizy przeprowadzone przez Oil Change International wykazały, że dalsze inwestycje w produkcję piasków bitumicznych są sprzeczne z założeniami porozumienia paryskiego.

Globalne ocieplenie osiągnęło poziom 1,1°C i już obecnie powoduje ciężkie zaburzenia w środowisku naturalnym. W 2017 r. łączne straty wywołane przez klęski żywiołowe, np. huragany Harvey, Irma i Maria, pożary oraz inne zjawiska pogodowe, wyniosły na świecie 330 miliardów dolarów. Przełożyło się to także na rekordowe straty ubezpieczycieli, które według Swiss Re wyniosły 144 miliardy dolarów. Szwajcarski reasekurator ostrzega też, że z powodu globalnego ocieplenia i wzrostu częstotliwości takich zdarzeń, w przyszłości straty ubezpieczycieli mogą dochodzić nawet do 250 miliardów dolarów rocznie.

Porozumienie paryskie uznaje, że kluczowe dla osiągnięcia wyznaczonych celów będzie „przesunięcie bilionów” zainwestowanych w paliwa kopalne i ulokowanie ich w przedsięwzięciach wspierających efektywność energetyczną i produkcję energii odnawialnej.

Poparcie dla tych starań wyraziło ponad 850 instytucji, wśród nich kluczowe

firmy ubezpieczeniowe, które wycofały środki zainwestowane w spółki węglowe i inne paliwa kopalne. Allianz i AXA ogłosiły, że wycofają się z inwestycji w firmy, które planują nowe moce węglowe, zaś AXA do tej listy doda także główne spółki budujące rurociągi oraz wydobywające ropę z piasków bitumicznych.

W 2015 roku Aviva „wyzaczyła 40 spółek (C40) z przychodami w ponad 30% pochodzącymi z wydobywania węgla lub produkcji energii elektrycznej w wyniku spalania węgla, z którymi podjęła dialog, w tym 51 wnikliwych rozmów.” Jednak do dzisiaj Aviva dokonała dywestycji jedynie z dwóch spółek z tej listy - japońskiego J-Power oraz polskiego PGE. Trwa wycofywanie 11 milionów funtów zainwestowanych w inne 15 spółek, w tym sześć pochodzących z Chin. W odróżnieniu od Zurich, AXA, i innych spółek prowadzących działalność zarządzania inwestycjami, dywestycje dokonywane przez Avivę nie dotyczą środków ich klientów. To kolejna zasada osłabiająca stanowisko Avivy względem spółek węglowych. Może to też wyjaśniać dlaczego ostatnie decyzje dywestycyjne obejmowały tak małe środki.

Zaangażowanie w przekonywanie spółek z sektora paliw kopalnych do zmiany modelu działalności może być skuteczną strategią na drodze do transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Jednak tego typu działanie powinno być intensywne, jak również mieć określone ramy czasowe i konsekwencje w razie braku satysfakcjonujących wyników. Aviva powinna zwiększyć tempo odchodzenia od węgla i piasków bitumicznych poprzez dalsze dywestycje ze spółek z tych sektorów. Jak jednak powiedziała niedawno Helena Morrisey, szefowa działu inwestycji osobistych

jednej z największych firm inwestycyjnych w Europie, Legal and General Investment Management.: „Wskazujemy te [najgorsze] spółki ponieważ daliśmy im kilka lat, a one z tego nie skorzystały. Nadszedł czas w którym powinniśmy zagłosować swoimi nogami. Zaczniemy dywestycje z tych spółek.”

Strategia zaangażowania jest z natury nietransparentna, przez co Aviva nie wykazała dotychczas żadnych jej efektów. Ubezpieczyciel powinien ograniczyć listę spółek, z którymi prowadzi dialog, koncentrując swoje wysiłki na tych spółkach, w przypadku których możliwe jest wycofanie się z działalności węglowej w przeciągu roku. To zasady zgodne z zapisami porozumienia paryskiego - w jego myśl Aviva powinna automatycznie dokonać dywestycji ze spółek planujących nowe przedsięwzięcia w sektorze węglowym.

NIEJEDNOZNACZNE PODEJŚCIE AVIVY DO ZMIAN KLIMATU

Znana z odważnych deklaracji na temat zmiany klimatu, brytyjska firma ubezpieczeniowa Aviva jest powszechnie uważana za lidera branży finansowej w działaniach na rzecz klimatu. Firma, która zajmuje się różnymi formami ubezpieczeń, podjęła ważne działania, przede wszystkim wzmacniając jawność działań finansowych związanych z klimatem i publicznie

występując przeciwko szkodliwym projektom, np. kopalni Carmichael w Australii. Jednakże w odniesieniu do samego węgla, polityka klimatyczna Aviva jest obarczona fundamentalnymi błędami.

Spalanie węgla to działanie w największym stopniu wpływające na zmiany klimatu. Osiągnięcie celów Porozumienia Paryskiego będzie możliwe tylko, jeśli nie będą powstawały nowe elektrownie węglowe, zaś te istniejące zostaną wygaszone w najbliższych dekadach.

„Aviva nie popiera węgla, ale wierzymy, że dzięki zaangażowaniu możemy osiągnąć więcej niż po prostu odchodząc.”
- Steve Waygood, Wiceprezes ds. Inwestycji, Aviva Investors

Porozumienie paryskie uznaje, że kluczowe dla osiągnięcia wyznaczonych celów będzie „przesunięcie bilionów” zainwestowanych w paliwa kopalne i ulokowanie ich w przedsięwzięciach wspierających efektywność energetyczną i produkcję energii odnawialnej. Poparcie dla tych starań wyraziło co najmniej 851 instytucji, wśród nich kluczowe firmy ubezpieczeniowe takie jak Allianz, AXA, SCOR i Zurich, które w ostatnich latach wycofywały środki zainwestowane w spółki węglowe i inne paliwa kopalne.⁷ Koncentrując swoje działania na dialogu z firmami węglowymi zamiast dokonywania dywestycji, Aviva wyłamuje się z tego trendu.

W lipcu 2015 r. Aviva zaangażowała się w dialog z 40 firmami, których przychody w ponad 30% pochodzą z węgla. Aviva podkreśla, że zamiast dokonywania

dywestycji, może wykorzystać swoją pozycję inwestora, aby wpływać na te firmy. Ubezpieczyciel zapowiada także, że jest gotowy wycofać się z inwestycji, jeśli nie stwierdzi satysfakcjonujących zmian w polityce danej spółki węglowej. Stosowanie strategii zaangażowania połączonej z dywestycjami jest uzasadnione, ponieważ te dwa podejścia mogą się łączyć i uzupełniać. Jednak poniższa analiza jest źródłem poważnych wątpliwości co do skuteczności strategii stosowanej przez Avivę.

W opublikowanym przez Avivę sprawozdaniu nt. zmian klimatu z 2017 roku, ubezpieczyciel poinformował, że na jego stopliście inwestycyjnej znalazły się polskie PGE oraz japońska J-Power. Dokonano dywestycji z obu spółek oraz rozpoczęto proces wycofywania 11 mln funtów ulokowanych w innych 15 spółkach, w tym sześciu chińskich i dwóch pochodzących z Indii. Aviva stwierdziła, że ujawnienie nazw tych spółek miałyby się założeniami strategii zaangażowania, ale zapowiedziała, że „ujawni je po wycofaniu się z inwestycji”.

Aviva twierdzi, że dokonuje dywestycji ze spółek planujących rozbudowę swoich mocy węglowych. Mimo tego, w listopadzie 2017 r. Aviva posiadała 621 milionów dolarów w udziałach i obligacjach co najmniej 31 spółek, które zamierzały budować nowe elektrownie węglowe. Sześć spółek, w których Aviva ma wciąż ulokowane środki, planowało budowę obiektów o mocy węglowej większej niż w przypadku J-Power - spółki z której dokonano dywestycji. Jak pokażą kolejne części niniejszej publikacji, inne firmy, w które Aviva nadal inwestuje, charakteryzują się niską oceną według kryteriów ESG (Environmental, social and governance), na przykład

w wyniku realizacji nowych przedsięwzięć węglowych w pobliżu miejsc wpisanych na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

W 2017 roku Aviva wciąż miała ulokowane 22 miliony dolarów w chińskiej Huaneng Group i 26 milionów dolarów w National Thermal Power Corporation (NTPC) z Indii. Spółki te planują budowę nowych elektrowni węglowych o łącznej mocy przekraczającej moc wszystkich elektrowni węglowych w Wielkiej Brytanii. NTPC jest spółką z największymi na świecie planami budowy nowych mocy (38 GW). Powstająca właśnie elektrownia Rampal (1,3 GW) zagraża największemu na świecie lasowi namorzynowemu w Regionie Sundarbanów w Bangladeszu, miejscu wpisanemu na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, będącemu także miejscem życia 500 tysięcy osób.

Jak już wspomniano, Aviva jest w trakcie dokonywania dywestycji 11 milionów funtów z 15 spółek węglowych, w tym nieznanymi z nazwy sześciu chińskich i dwóch pochodzących z Indii. Kwota ta sugeruje, że Aviva nie wycofuje środków ani z NTPC ani z Huaneng, spółek w których posiada co najmniej 48 milionów dolarów. Możliwe jednak, że dywestycje z tych spółek są dokonywane, jednak jedynie na minimalnym poziomie. Prawdopodobnie ulokowane w tych spółkach środki w większości są nie są własnością Avivy, będąc zarządzanymi przez ubezpieczyciela w imieniu osób trzecich [np. klientów prowadzonych przez Avivę funduszy inwestycyjnych] i przez to nie podlegającymi ogłoszonym działaniom dywestycyjnym. Dalsze finansowanie węgla oraz piasków roponośnych bitumicznych przez Avivę można usprawiedliwić jedynie jeśli podejmowany przez ubezpieczyciela dialog ze

spółkami doprowadzi do efektów w postaci zakończenia prowadzonej przez nie działalności w obszarze paliw kopalnych. Dotychczas jednak Aviva nie mogła się pochwalić się udaniem zakończonymi przypadkami podejmowania dialogu ze spółkami węglowymi. W sprawozdaniu finansowym dot. zmian klimatu (2017), ubezpieczyciel poinformował, że pięć spośród 40 spółek węglowych, z którymi wszedł w dialog, w wyniku tego zobowiązało się do przyjęcia celów ograniczenia emisji zgodnych z wytycznymi inicjatywy Science Based Targets (ang. Cele Popartę Naukowo). Jednak jak pokazuje przykład raportu Exxon Mobil Energy and Carbon Summary 2018, tego typu zobowiązania i raporty często są jedynie zabiegami PR. A to zupełnie nie wystarcza w sytuacji gdy potrzebne są ogromne redukcje emisji gazów cieplarnianych. Działania mające zachęcić spółki węglowe do zmian mogą być przydatne w procesie transformacji tylko jeżeli oparte są na dobrej selekcji spółek, dotępności odpowiednich zasobów, zasadach regulujących ramy czasowe dialogu oraz określonych konsekwencjach w zależności od wyników tej relacji. Aviva powinna jednak zrozumieć, że nie jest w stanie podjąć skutecznych rozmów ze wszystkimi spółkami węglowymi, w których ma ulokowane środki, a nawet z tymi 40 wytypowanymi do uczestnictwa w tym procesie. Inni duzi ubezpieczyciele, jak AXA, przyjęli kryteria dywestycyjne dotyczące całego sektora, w wyniku czego setki firm wypadły z kręgu potencjalnych inwestycji.

Podsumowując, Aviva nie powinna rezygnować ze strategii zaangażowania, lecz uzupełnić ją o część dywestycyjną. Ubezpieczyciel powinien ograniczyć listę spółek, z którymi prowadzi dialog, koncentrując swoje wysiłki na tych spółkach,

w przypadku których możliwe jest wycofanie się z działalności węglowej w przeciągu roku. To zasady zgodne z zapisami porozumienia paryskiego - w jego myśl Aviva powinna automatycznie dokonać dywestycji ze spółek planujących nowe przedsięwzięcia w sektorze węglowym.

POGŁĘBIAJĄCE UZALEŻNIENIE ŚWIATA OD WĘGLA

Niedawno ONZ wezwała zarówno Tylko żeby do zaprzestania budowy nowych elektrowni węglowych, jak i szybszego wygaszania istniejących mocy, uznając działania te za ważne kroki do osiągnięcia międzynarodowych celów klimatycznych¹. Według Climate Analytics, kraje OECD muszą odejść od sektora węglowego do 2030 r., natomiast w innych krajach proces wygaszania powinien zakończyć się przed 2050 r.² Dopełnienia celów zdefiniowanych w porozumieniu paryskim konieczne jest wyłączenie każdego roku 100 GW mocy w skali światowej³.

Podczas gdy coraz więcej państw i instytucji ponadnarodowych zobowiązało się wygaszać istniejące elektrownie węglowe i wprowadziło moratorium na budowę elektrowni nie wyposażonych w rozwiązania CCS (car-

© Torsten Kellermann

bon capture and storage - wychwytywania i przechowywania dwutlenku węgla), ponad 630 GW nowych mocy węglowych jest planowanych lub w trakcie budowy⁴.

W 2017 r., 120 firm planowało budowę łącznie ponad 550 GW nowych mocy węglowych - tyle, ile wynosi zsumowana moc elektrowni węglowych w Indiach, USA i Niemczech⁵. Ze względu na ich najbardziej agresywne plany rozbudowy, spółki te powinny otwierać wszystkie listy potencjalnych dywestycji.

Dalsze inwestowanie w te spółki to obranie kursu w kierunku świata 4°C ocieplenia. Mimo tego, w 2017 roku Aviva wciąż posiadała 621 milionów dolarów zainwestowanych w 31 tego typu spółkach, zarówno własnych środków ubezpieczyciela, jak i ulokowanych w imieniu osób trzecich. Było to 528 milionów dolarów w akcjach i 93 miliony dolarów w obligacjach, co czyni Avivę 54. na liście największych inwestorów w spółki o najagresywniejszych planach rozbudowy mocy węglowych.

W 2017 roku 11 spółek, w których ulokowano w sumie 97% tych inwestycji, nadal planowało łącznie ponad 90 GW nowych mocy, sześciokrotność całej mocy elek-

troni węglowych w Wielkiej Brytanii. Pięć spółek, w które Aviva zainwestowała najczęściej to spółki europejskie, głównie z Polski. Aviva ulokowała w nich razem 444 miliony dolarów, a więc 70% wszystkich inwestycji ubezpieczyciela ulokowanych w grupie spółek planujących rozbudowę mocy węglowych. Z tego powodu Aviva jest w czwórce głównych akcjonariuszy czterech polskich spółek węglowych planujących budowę łącznie 8245 MW nowych mocy, a więc PGE, Enei, Energi i Taurona.

Wśród 12 firm, w które inwestuje Aviva, znajdują się przedsiębiorstwa z pierwszej dziesiątki rozbudowujących potencjał węglowy: NTPC, China Huaneng Group i KEPCO. Pięć firm rozbudowujących elektrownie węglowe, które pozyskały największe inwestycje Avivy, to firmy europejskie, zwłaszcza polskie. Aviva znajduje się w czwórce najważniejszych inwestorów w przypadku PGE, Enei, Energi i Tauronu - czterech polskich firm, które łącznie planują budowy o mocy pochodzącej z węgla 8,245 MW.

Oprócz tych inwestycji, Aviva jest też zaangażowana w pięć innych firm węglowych w Polsce, np. ZE PAK, który planuje uruchomić nowe kopalnie odkrywkowe z ponad miliardem ton węgla brunatne-

go - najbardziej szkodliwym rodzajem węgla⁶. Łącznie szacuje się, że za pośrednictwem trzech różnych podmiotów inwestycyjnych należących do Avivy, ubezpieczyciel posiada akcje i obligacje dziewięciu polskich spółek węglowych o wartości co najmniej €513 milionów. Są to zarówno środki własne Avivy, jak i inwestycje zarządzane w imieniu osób trzecich.

Tak silne zaangażowanie w polskie spółki rozbudowujące moce węglowe oznacza, że decyzje inwestycyjne Avivy mogą mieć wpływ na proces wygaszania sektora węglowego w Europie – wspierając go lub spowalniając, a także ogromne znaczenie dla zmiany klimatu i zdrowia społeczeństwa.

PGE

Mimo iż polskie PGE już teraz jest drugim największym emitentem CO₂ w Europie, planuje budowę nowych bloków o mocy 5260 MW. To największy plan rozbudowy mocy w Europie⁹.

W należącej do PGE elektrowni Opole trwa obecnie budowa dwóch bloków węglowych o mocy 900 MW każdy. Trwa także rozbudowa (o 460 MW) mocy elektrowni węgla brunatnego w Turowie. PGE planuje też rozbudowę kopalni w Turowie i budowę uzupełnienia nowych kopalni. Niedawno spółka nabyła elektrownię węgla kamiennego Rybnik od francuskiej firmy EDF. Ponad 90% mocy elektrowni PGE opiera się na węglu. W 2017 r. na każde 1 euro zainwestowane przez PGE w energię odnawialną przypadało 127 euro inwestycji w energię konwencjonalną.

Według danych dla wszystkich elektrowni węglowych w UE za 2015 r. zasoby PGE były najbrudniejsze w Europie i powodowały najwięcej oszacowanych przedwczesnych zgonów wskutek zanieczyszczenia powietrza. Szacuje się bowiem, że polskie kopalnie węgla powodują 5.830 przedwczesnych zgonów rocznie, w tym 1.140 w Polsce, 110 w Wielkiej Brytanii i 4.580 w innych krajach¹⁰. PGE jest właścicielem dwóch najbardziej zanieczyszczających powietrze elektrowni węglowe na kontynencie: elektrowni Bełchatów i Turów. Szacuje się, że sam Bełchatów powoduje rocznie co najmniej 1.300 przedwczesnych zgonów.

Ze źródeł datowanych na listopad 2017 roku wynika, że Aviva posiadała akcje PGE o wartości 198 milionów dolarów. Oznacza to, że ubezpieczyciel był drugim największym inwestorem w spółce. Z kolei publikacja koalicji Unfriend Coal ujawniła, że za pośrednictwem zarządzanego przez Avivę Otwartego Funduszu Emerytalnego (OFE), w PGE zaangażowane były 122 miliony euro. W swoim ostatnim sprawozdaniu finansowym dot. zmian klimatu Aviva poinformowała, że dodała PGE do stop-listy inwestycyjnej i dokonała dywestycji z tej spółki ze „wszystkich środków gdzie jest to możliwe”. Aviva dodała także, że „ze względu na regulacje dotyczące polskich otwartych funduszy emerytalnych, ich strategii inwestycyjnych oraz niezależności od innych podmiotów, nie jesteśmy w stanie wpłynąć na skład ich portfolio inwestycyjnego i ekspozycje na spółki węglowe, które w przypadku innych form inwestycji zostały wytypowane do dywestycji”. Oznacza to, że spora część środków ulokowanych w PGE przez Avivę nie zostanie objęta dywestycjami mimo dodania spółki do stop-listy inwestycyjnej. Aviva z pewnością utrzyma akcje

PGE nabyte przez należący do tego ubezpieczyciela fundusz emerytalny, a możliwe że także nie zrezygnuje z inwestycji dokonanych przez inne należące do Avivy podmioty.

W lutym 2018 r. publikacja kampanii Unfriend Coal ujawniła, że Aviva posiada 422 miliony euro zainwestowane w dziewięciu polskich spółkach węglowych. Środki te są ulokowane za pośrednictwem zarządzanego przez Avivę funduszu emerytalnego (OFE)¹¹. W ten sposób Aviva i jej OFE są drugim największym inwestorem polskiej branży węglowej wśród ubezpieczycieli. Na dorocznym walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Avivy w 2017 roku Fundacja „Rozwój TAK - Odkrywki NIE” i ShareAction zwróciły się do firmy z apelem o wycofanie się z tych inwestycji.

PRZYMUS INWESTOWANIA W POLSKI WĘGIEL?

Spółki rozwijające swoje moce węglowe, których akcje i obligacje o wartości co najmniej 20 milionów dolarów były w posiadaniu Avivy. (opracowanie listopad 2017 r.)

- tabela oryginalna^{7,8}

COMPANY	HEAD-QUARTERS	COUNTRIES OF EXPANSION	COAL SHARE OF POWER PRODUCTION	COAL POWER EXPANSION PLANS ²⁷	TOTAL INVESTMENTS
PGE	Poland	Poland	> 95%	5,260 MW	198
Tauron	Poland	Poland	> 90%	910 MW	78
Enea	Poland	Poland	94%	1575 MW ²⁸	59
CEZ	Czech Republic	Czech Republic	47%	1410 MW	55
Energa	Poland	Poland	57%	500 MW	54
KEPCO	South Korea	South Korea, Botswana, Indonesia, Philippines, Swaziland, Vietnam, South Africa	39%	10,795 MW	43
AES Corporation	USA	India, Philippines	34%	818 MW	27
NTPC	India	India, Bangladesh	94%	38,372 MW	26
China Huaneng Group	China	China, Pakistan	71%	20,750 MW	22
Aboitiz Power Corporation	Philippines	Philippines	52%	1344 MW	22
PLN Persero	Indonesia	Indonesia	68%	10,880 MW	21
Total				92,614 MW	605

©Belchatow kopalnia

W odpowiedzi na publikację UnfriendCoal, Aviva oświadczyła, że „nie jest przyjacielem węgla”, jednak woli podjąć się zaangażowania w dialog ze spółką, aniżeli dokonać dywestycji. Ubezpieczyciel wspominał także o prawnych wymogach, według których fundusze emerytalne są zobowiązane inwestować 70% kapitału klientów w akcje „notowane na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych”¹². Innymi słowy, Aviva stwierdziła, że nie ma wyboru i musi inwestować w polskie spółki węglowe.

Tymczasem art. 141 polskiej ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych¹³ narzuca Avivie i innym funduszom emerytalnym obowiązek inwestowania co najmniej 70% zasobów OFE w jednostki denominowane w złotych polskich. Nie określa on jednak poziomu inwestycji w spółkach notowanych na warszawskiej giełdzie ani tym bardziej poziomu inwestycji w spółkach węglowych. Jako przykład elastyczności jaką dopuszczają te regulacje może posłużyć portfolio polskiego funduszu emerytalnego Allianz, który zainwestował jedynie 1,94% środków swoich klientów w firmy węglowe, podczas gdy w przypadku Avivy było to 4,42%.

Wartość udziałów w polskich spółkach węglowych w portfelu funduszu emerytalnego Aviva w Polsce wynosiła na koniec 2015 r. 310 milionów euro, na koniec 2016 r. – 319 milionów euro, zaś na koniec 2017 r. - 422 miliony euro. Ten wzrost wartości wynika nie tylko z podniesienia cen akcji kilku spółek, ale także z zakupu nowych udziałów w spółkach, m.in. Enerdze, JSW i Famurze. Dane te wskazują, że inwestorzy mają sporo swobody działania w zgodzie z regulacjami, jednak Aviva - w przeciwieństwie do innych firm ubezpieczeniowych – z niej nie korzysta.

Poza tym, Aviva posiada jeszcze drugi podmiot zarządzający aktywami w Polsce – Aviva Investors Poland Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA, który nie podlega przepisom zobowiązującym do inwestowania w spółki notowane na warszawskiej giełdzie. Najnowsze opublikowane dane z listopada 2017 r. wskazują, że Aviva TFI posiada 91 milionów euro ulokowanych w PGE, Enei, Enerdze i Tauronie.

INWESTYCJE W PIASKI BITUMICZNE I NARUSZENIA PRAW LUDZNO- ŚCI RDZENNEJ

Wygaszanie energetyki węglowej nie wystarczy, aby utrzymać globalne ocieplenie poniżej poziomu 2°C. Wśród pierwszych paliw kopalnych do wygaszania powinny znaleźć się także piaski roponośne: paliwo o najwyższej intensywności szkodliwych emisji, najbardziej niszczące środowisko naturalne, a jednocześnie obciążone dużym ryzykiem finansowym. Jednak w branży nadal zapowiada się nowe inwestycje w piaski bitumiczne, prowadzące do wzrostu produkcji o ponad 70% do 2040 r¹⁴.

W 2017 r., Aviva posiadała inwestycje o wartości ponad 634 milionów dolarów w spółkach wydobywających ropę z kanadyjskich piasków bitumicznych lub spółkach planujących budowę dużych rurociągów do transportu tego surowca¹⁵. Aviva posiadała wartość niemal 7 milionów dolarów inwestycji w kanadyjskiej firmie Teck Resources, która obecnie planuje budowę ogromnej nowej kopalni odkrywkowej piasków roponośnych, o planowanym wydobyciu na poziomie 260.000 baryłek dziennie.

Wciąż powstają kolejne plany budowy i rozbudowy projektów na obszarach uznawanych za tereny rdzennej ludności, pomimo

iż ludność ta wyraża stale i jednoznacznie swój sprzeciw wobec takich działań. Project Frontier, rozwijany przez Teck Resources, obejmuje terytorium Athabasca Chipewyan, rdzennej grupy ludności. Wśród rdzennej ludności już teraz notuje się wysoką zachorowalność na raka z powodu przemysłowych zanieczyszczeń powietrza. Ludność ta odrzuciła projekt, ponieważ prowadziłby do dewastacji lasów i torfowisk, niezbędnych dla zachowania populacji dzikich bizonów i podtrzymania tradycyjnych praktyk polowania i rybołówstwa. Rodziłby także ryzyko zanieczyszczenia wody i powietrza.

„Nie możemy w zgodzie ze swoim sumieniem przyjąć nagrody od firmy, która posiada finansowe związki z projektami wykorzystania paliw kopalnych, naruszającymi prawa rdzennej ludności i zagrażającymi globalnemu klimatowi.”
Eriel Deranger, Dyrektor Wykonawczy Akcji Rdzennej Ludności na rzecz Klimatu

W listopadzie 2017 r., Akcja Rdzennej Ludności na rzecz Klimatu (Indigenous Climate Action, ICA) otrzymała od Avivy nagrodę Dziedzictwo Społeczności Kanady o wartości 150,000 dolarów kanadyjskich w ramach konkursu Funduszu Społecznego Aviva. W geście protestu ICA postanowiła odmówić przyjęcia nagrody „z powodu bezpośredniej sprzeczności między finansowym zaangażowaniem Avivy w projekty dotyczące ropy i gazu a wizją, misją i wartościami, które reprezentuje ICA”. Dyrektor Wykonawczy organizacji, Eriel

Deranger stwierdził: „Nasza organizacja stara się wspierać prawa rdzennej ludności i podejmuje problem kryzysu klimatycznego, natomiast Aviva inwestuje w firmy, których projekty wykorzystania piasków bitumicznych zagrażają wodzie, ziemi, klimatowi i prawom ludności rdzennej”¹⁶.

Aviva powinna podjąć natychmiastowe działania i dowieść, że traktuje poważnie swoje deklaracje przywiązania do celów Porozumienia Paryskiego. Powinna wycofać się z inwestycji w firmy, które wiele lat po przyjęciu Porozumienia Paryskiego nadal tworzą nowe projekty oparte na węglu i piaskach roponośnych. Uwolniłoby to Avivę od stałego nacisku ruchów ekologicznych i społecznych. Aviva powinna zaangażować się i podjąć dialog jedynie z niewielką liczbą firm, które wykazują potencjalną zdolność do realizacji strategii odejścia od węgla i piasków roponośnych zgodnie z postanowieniami porozumienia paryskiego, a więc w czasie jednego roku. Ubezpieczyciel powinien też dokonać dywestycji z innych spółek, szczególnie tych, które planują inwestycje w nowe moce węglowe lub infrastrukturę związaną z węglem lub piaskami bitumicznymi oraz te które są mocno powiązane z tym sektorem. Rezygnacja z inwestycji w węgiel powinna obejmować zarówno własne aktywa ubezpieczycieli, jak i aktywa zarządzane w imieniu osób trzecich.

WNIOSKI

W grudniu 2018 r. przedstawiciele niemal 200 państw spotkają się w Katowicach, aby uzgodnić dalsze działania na rzecz realizacji Porozumień Paryskich. W czasie konferencji COP24 uwaga świata będzie zwrócona na rolę polskich spółek węglowych oraz instytucji, które je ubezpieczają i finansują a przez to utrudniają proces transformacji od węgla do czystych źródeł energii.

W maju 2018 roku paryski urząd miasta przyjął uchwałę nawołującą międzynarodowych ubezpieczycieli do “podjęcia działań przeciwko zanieczyszczeniom powietrza, a także wycofania wsparcia dla przedsięwzięć i spółek węglowych, głównie w Unii Europejskiej, a szczególnie w Polsce”

PRZYPISY

1. Program Środowiskowy Organizacji Narodów Zjednoczonych, The Emissions Gap Report, 2017.
2. Zob. Climate Analytics, dostęp dnia 19.04.2018 r.
3. Reuters, 22.03.2018, "New coal plants falling but not enough to meet Paris target: study" ["Upada coraz więcej nowych zakładów węglowych, ale zbyt mało dla spełnienia paryskich celów"], dostęp dnia 19.04.2018 r.
4. CoalSwarm, Sierra Club, Greenpeace, Boom and Bust 2018 ["Boom i krach 2018"], s. 7
5. Zob. coalexit.org, dostęp dnia 18.04.2018 r.
6. Polska Służba Geologiczna, 12.12.2016, Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce. Stan na 31 2016, s. 33/36.
7. Plany rozbudowy mocy węgla obejmują projekty ogłoszone, objęte wstępnymi zezwoleniami, dopuszczone i w trakcie budowy. Jak wskazano w Global Coal Exit List, planowana liczba megawatów jest dzielona proporcjonalnie, obliczana wg udziału firmy we własności projektu lub liczby zaangażowanych firm.
8. Jednostka w Kozienicach wykorzystująca węgiel kamienny o mocy 1075 jest przygotowana do działania od grudnia 2017 r.
9. Zob. coalexit.org, dostęp dnia 19.04.2018.
10. The Guardian, 13.06.2013, "European coal pollution causes 22,300 premature deaths a year, study shows", ["Według badań zanieczyszczenie przez węgiel powoduje 22.300 przedwczesnych zgonów w Europie"], dostęp dnia 19.04.2018 r.
11. Unfriend coal, Dirty Business ["Bрудny interes"], luty 2018, s. 6
12. Aviva, Medium, 9.02.2019, "We are no friend of coal" ["Nie popieramy węgla"], dostęp dnia 19.04.2018 r.
13. Ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych z dnia 28 sierpnia 1997 r. <https://www.mf.gov.pl/ko/ministry-of-finance/financial-market-in-poland/pension-funds>.

14. Claudia Cattaneo, Financial Post, September 28, 2017 "Alberta's Patch: Solving the World's Big Environmental Challenges or a Sunset Industry?", [Alberta's Patch: rozwiązanie największych problemów środowiskowych czy branża schyłkowa?], dostęp dnia 19.04.2018 r.

15. Zgodnie z najnowszym sprawozdaniem Aviva PLC złożonym w Komisji Giełd i Papierów Wartościowych SEC.

16. Indigenous Climate Action, 6.12.2017, "Indigenous Climate Action rejects \$150,000 award from Aviva Canada due to moral conflict with Aviva investments" ["Akcja Rdzennej Ludności na rzecz Klimatu odrzuca 150.000 dolarów nagrody od Aviva Canada z powodu konfliktu etycznego z inwestycjami tej firmy"], dostęp dnia 19.04.2018 r.

Publikacja powstała w ramach kampanii Unfriend Coal, która podkreśla odpowiedzialność ubezpieczycieli za ich działanie (lub jego brak) w kontekście walki ze zmianami klimatu.

Tytuł oryginalny: Dirty Business: Aviva and Coal: a Very Long Engagement

Opublikowane przez Fundację „Rozwój TAK - Odkrywki NIE”, The Sunrise Project

Autorka: Lucie Pinson
Tłumaczenie: Małgorzata Madej
Redakcja: Jan Chudzyński
Skład: Paweł Pomian

© pixabay.com

MAJ 2018

Unfriend COAL

